

A földtani kutatások és a velük kapcsolatos társadalmi igény

dr. Dank Viktor

(a MFT 1974. III. 13-i közgyűlésének elnöki megnyitója)

Tisztelt Közgyűlés!

Kereken egy esztendeje a Magyarhoni Földtani Társulat 125. évfordulójának év-előestéjén, nagy jubileumi rendezvényünkre való felkészülés közepette valamennyi tagtársunk, választmányi tagunk szerte az országban nagy vára-kozással, munkával teli izgalmas készülődéssel, példás együttműködéssel igye-kezett sikerre vinni jubileumi ülésünk lebonyolítását és méltó megünneplését. Most közel egy év távlatából lemérhető és megállapítható, hogy ez teljes mér-tékben sikerült, és ezért most e helyről is fogadják őszinte köszönetemet.

Az ünnepi készülődés során végzett elemzés — a történelmi megemlékezésen túl — főleg arra irányult, hogy mi volt az oka a Társulat ilyen hosszú időn keresztül történő fennmaradásának, mi a titka annak, hogy nehéz időkben is újratertemette erőit. Akkor azt állapíthattuk meg, hogy mindig voltak olyan szakemberek, akik felismerték a helyzetet, a helyzet felmérésén túl meg tudták határozni a tennivalókat és a Társulat tagságának többsége mindig igen gyorsan tömörült és indult az életmegkövetelte feladatok megvalósítása, nem egyszer megvalósításának kiharcolása érdekében. Ez nem véletlen. Ennek oka a heterogén, hivatali, beosztási, munkahelyi szempontból differenciált geoszakemberek Társulaton belüli, kötetlen szakmai működéséből fakadó társadalmi, tevékenységében rejlik.

Egy esztendővel ezelőtt elnöki megnyitómiban többek között a kialakítandó programok vonatkozásában elsőrendű geológus kötelességként említettem a hazai természeti erőforrások minél hathatósabb kutatását. Ennek kapcsán szó volt a világ és az európai környezetről és egy rövid helyzetkép keretén belül ismertettem az energiahelyzetet, mely csakhamar energiaválsággá és politikai krízissé is alakult a tőkés világban. Ennek eseményeiről rendkívül sok infor-máció látott napvilágot a sajtón, rádión, televízión keresztül. Nagyon élesen feltártuk az összefüggések az egyes országok nyersanyagellátottsága, társa-dalmi berendezkedéséből fakadó politikája és az olajembargo következtében ez utóbbiban beállott változások, torzulások között. A nagyfejlettségű országok lakói, pislogó lámpafénynél vagy dideregve, esetleg gyalogolva, kerékpározva vették tudomásul, hogy a nyersanyagban gazdag- és a fejlett ipari ország eddig általuk predestináltak tekintett eloszlása nem örökérvényű törvény. Bárhogyan is alakuljon a helyzet végülis, az már bizonyos, hogy a válságot megelőző viszonyok mind az árakat, mind az együttműködések tekintve, már nem állnak vissza.

Mint érezhető volt, hazánkat nem érintette ez a válság, és ez a szocialista országok előrelátó együttes nyersanyagpolitikájának eredménye és annak is bizonyítéka, hogy a gyakorlati élet geoműszaki problémáinak megoldása és

a társadalmi keretek között folyó tudományos tevékenység kapcsolata az egész ország számára hasznos és gyümölcsöző. Az ismeretes, hogy ez a nyugati válság részben mesterségesen szított folyamatként egyes tőkés csoportosulásoknak igen nagy hasznot hozott. Bár közvetlen hatása itt nem érződött, mint nyitott gazdaságnak azonban várhatóan éreznie kell országunknak az importanyagoknál jelentkező közvetett befolyását az áremelkedéseknek.

Ez a körülmény arra mozgósít minket geológusokat, hogy fokozott tevékenységgel törekedjünk hazai természeti erőforrásainkat felkutatni, mielőbb feltárni és hasznosítani. Először az energiahordozóknál jelentkezett ez a fokozott igény, de ez vonatkozik a bauxit, színesérc, kőszén, építőanyagok, hasadóanyagok és az ún. vegyesásványi nyersanyagok kutatására is. Az egyre újabb világpiacon áruk aspektusában a műrevalóság és a hazai lehetőségek más megvilágításba kerülnek és ennek az újonnan jelentkező társadalmi igénynek megfelelően kell erőnket csoportosítani pénzügyi, műszaki, személyi vonatkozásokban egyaránt.

Az ilyen irányú törekvések a legmagasabb szintű állami és szakmai vezetés szempontjaival egyeznek és azok legmesszebbmenő támogatását élvezik. Ezt igen nyomós érvek és tények támasztják alá, bizonyítják. Tavaly a KFH elnökének és a Nehézipari Miniszternek előterjesztését a Minisztertanács megvitatta és 1973. aug. 16-i 3328. sz. határozatában még erre az 5 éves tervre, az eddigi összegben felül a szénhidrogénkutatások területén 1,5 milliárd forintot, más ásványi nyersanyagok vonatkozásában pedig mintegy 200 millió forintot szavazott meg állami többlettámogatásként. Kőolajkutatási területen éppen tegnapelőtt Algýon számolt be az OKGT kutatásvezetése, a NIM, KFH, OT vezető szakemberei előtt arról, hogyan terveztük még ennek a támogatásnak felhasználását, mik a további tervek és az elhárítandó nehézségek.

A szénhidrogének részaránya az ország energiamérlegében 1950-ben 11%, 1970-ben több mint 50% volt. Jelenleg félmillió vezetékes gázfogyasztót, 1,5 millió propán-bután fogyasztót és 2 millió olajkályhát tart nyilván a statisztika. A korszerűbb energiahordozók alkalmazása hatások növekedésben, új technológiák alkalmazásában, és környezetvédelmi vonatkozásban is rendkívül kedvező képet mutat. Kormányprogram mondja ki, hogy tovább kell folytatni az energiaszerkezet korszerűsítését mégpedig elsősorban saját erőnkre támaszkodva! Minden energiahordozóra szükség van! A szénhidrogének mellett — és nem szemben — a nagykészletű, olcsó külszíni fejtéssel művelhető kőszénkészletek szerepe növekszik meg, melyek az egyenes fogyasztási igényű erőműveket hivatottak ellátni (Oroszlány, bükkábrányi lignitre létesítendő erőmű), míg a puffer szerepét a szénhidrogéneknek kell betölteniük.

1980-ra tervezett a paksi atomerőmű üzembeállítása. A rohamosan növekvő igények kielégítését célozzák azok a tervek, melyek szerint hazai évi gáztermelésünket jövőre 5 G m³-t majd 6 G m³-t elérő mennyiségre kell fokozni. 1980-ban a hazai termelésen túl a Szovjetunióból 1 G m³ gáz importját tervezzük. Bár kőolajtermelésünk a jövőben a fokozódó igények egyre kisebb hányadát elégíti ki (1980-ra 8,5 Mt szovjet import van tervbe véve) mégis a hazai termelvény olcsósága, jó minősége igen nagy jelentőségű.

Tervek szerint 1977-re megépül az Ádria vezeték, melyen a más országokból vásárolt kőolajat szállíthatjuk haza a Földközi-tenger térségéből. 1980-ban, amikor a szénhidrogének 66–70%-al, a szén 20%-kal szerepel az energiamérlegben, teljes energiaszükségletünk mintegy 40%-át tudjuk hazai forrásokból fedezni. A máshonnan, elsősorban a Szovjetunióból importálandó

energiahordozók biztosítása érdekében részt kell vállalnunk ellátásunk műszaki feltételeinek megteremtésében (beruházás, építés, bér munka stb.).

Hasonló törekvések vezetnek minket más, kedvezőbb ellátottsággal jellemezhető (bauxit, építőipari anyagok) és hasonló, mennyiségileg viszonylag kisebb de értéke miatt igen megbecsülendő színesércek kutatása területén. Dicsékvés nélkül elmondhatjuk, hogy ásványi nyersanyagaink földtani kutatása területén jelentős eredményeket értünk el az ország méreteit és földtani adottságait figyelembe véve. Természetesen ezen a vonalon is van még javítani való, de igen nagy feladat vár a hazai anyagok termelési és feldolgozási technológiájának kidolgozása terén működőkre is, ami ismert ipari készleteinket jelentősen növelhetné és újabb, addig nem hasznosíthatóknak tekintett készletek bekapcsolását teszi lehetővé az ipar vérkeringésébe.

A földtani kutatási tevékenységre világviszonylatban nagy feladatok várnak a jövőben is. Az energiaválsággal kapcsolatosan sok gyors felmérés irányult és meggyorsultak a szénhidrogének kiváltására, helyettesítésére irányuló törekvések. Számbavették az ún. megújuló energiaforrások közül a legkézenfekvőbbet, a napenergiát, mely ugyan óriási teljesítményt ($2,7 \cdot 10^8 \pm TW$ -t) képvisel, de hasznosítása a XX. században jelentős mértékű nem lesz.

A szélenergia szintén helyi felhasználásként jöhet számításba. A vízenergia már jelentősebb értékkel szerepel a felhasználás területén. A kontinentális folyóvizek potenciális energiája mintegy $(25-35) \cdot 10^3 TW$ ó/év-re becsülhető, ennek ma még csak 3-4,5%-a kerül hasznosításra, de várhatóan további 20-25%-a hasznosítható a jövőben. Nagy beruházások szükségesek ehhez, de itt sem nélkülözhető a földtani tevékenység (tárolók építése, vízlépcsők stb.). A tengeri ár-apályra épült erőművek gazdaságossága ma még nem teszi azokat versenyképesé és előreláthatóan a távolabbi jövőben is ez lesz a helyzet. A geotermikus energia hőértéke együttesen nagyobb, mint az éghető ásványi nyersanyagkészleteké (4 km-es mélységig mintegy $20 \cdot 10^{12}$ t egyezményes kalóriájú szénnel egyenértékű). Hasznosítása szintén elsősorban helyi jellegű és meghatározott tartományban mozog. Magyarország ebben a vonatkozásban kedvező földtani adottságokkal rendelkezik és a felhasználás területén is úttörő jellegű eredményeket ért el.

A megújuló jellegű összes energiaforrás potenciális energiáját $(30-200) \cdot 10^3 TW$ ó/évre becsülik a világon és megállapítható a nemzetközi adatok alapján hogy ezek a jövőben sem játszanak majd vezetőszerpet az energiaellátásban.

A jelenlegi tendencia világosan utal arra, hogy a jövő az atomenergiáé. Az ENSZ felmérések alapján 2000-re az energiafelhasználás kb. 1/3-át nukleáris energia fedezi majd. Egy tonna urán vagy tórium 5-6 nagyságrenddel nagyobb mennyiségű szénnel ekvivalens energiatermelésre képes.

A termikus reaktorokban végbemenő láncreakció zömmel az U^{235} -ös izotópot hasznosítja. Ennek ércét szintén a geotudományok művelői hivatottak majd felkutatni, feltárni, kitermelni.

Mindezek a világhadatok azt tükrözik, hogy a távoli jövőben is várhatóan elsősorban az újra nem termelődő fosszilis energiahordozók és majd a hasadóanyagok adják a bázist az energiatermeléshez. Azokban az országokban, ahol már előbbre tartanak a fejlődésben, az eddig megtett út alapján világosan látható, hogy a fejlődés következtében a társadalmi igény idővel változik, a nyersanyagokra vonatkozóan mind mennyiségi, mind minőségi, mindpedig azok tárgyidőszaki megoszlása tekintetében.

Igen örömdetes volt a KFH elnökével Dr FÜLÖP József akadémikussal

folytatott tárgyalás, melynek során a hivatal hatáskörébe tartozó „Hazánk természetes erőforrásainak feltárása” c. kiemelt feladat újrafogalmazásáról, a helyzetmegkövetelte módosításról is szó esett. Ugyanitt kaptuk a felhívást és közreműködtünk annak a gazdaságpolitikai bizottság elé terjesztendő határozati javaslattervezetnek megfogalmazásában, mely a hazai földtani kutatásokkal kapcsolatos és a geo-problémakör minden lényeges szempontjára kiterjed. Szó van ebben a hazai prognóziskészletekről, a kutatótevékenység műszaki, gazdasági hátteréről, a személyi feltételekről és a munkában résztvevő geo-szakemberek érdekeltségéről a geológusképzésről és továbbképzésről egyaránt.

A Magyarhoni Földtani Társulat tavaly megfogalmazott 1974-re szóló programja a kiemelten fontos ásványi nyersanyagok kutatáshelyzetének és a hazai intenzifikálási lehetőségeinek megvitatását tűzte ki célul. Elsőként a szénhidrogénnel kapcsolatos ülésszak lebonyolítására kerül sor májusban, melyen a magyarországi szénhidrogénkutatások helyzetét és perspektíváit vitatjuk meg. Ezt követően tárgyaljuk az ércutatások helyzete és kilátásai című témakört. Ezután a kőszénkutatások perspektívái az energiakrízis tükrében elnevezésű problémacsoport, majd a vízkutatások helyzete és feladatai tárgykör vizsgálatára, értékelésére kerül sor.

Az egyes témák megvitatását úgy tervezzük, hogy egy ágazati összefoglaló előadáshoz szakelőadások és viták kapcsolódnak. Ez a terv egybevág az MSZMP KB titkárságának 1969. évi határozatával, és annak végrehajtását jelenti, mely felhívja az állami szerveket, hogy minden fontosabb tervet, fejlesztési koncepciót társadalmi bírálatra kell bocsájtani a tudományos egyesületekben.

Tisztelt Közgyűlés!

Sokat hallott elv a feladatok és a kapacitások összehangolásának, a vezetési módszer modell-kialakításának szükségessége. Engedjétek meg, hogy elmondjak néhány gondolatot — a földtanra vonatkozóan.

A vezetési tevékenység meghatározására sok — régebb keletű — modell ismeretes az emberiség kollektív munka-tevékenységéből és kapcsolataiból eredően.

Mint az élet minden területén az ugrásszerű minőségi változások itt is éreztetik hatásukat, érdemes tehát alaposabban szemügyre venni néhány ezzel kapcsolatos kérdéscsoportot.

Az ipari élet és a gazdaságirányítás részeseként, annak sűrűjében több mint 20 éve élő és immár egy évtizede a hazai szénhidrogénkutatást irányító munkakörben tevékenykedő geo-szakemberként gyakran tapasztalom, hogy a nehézségek, éspedig az emberek által támasztott akadályok sok esetben a többség által óhajtott, jónak elismert, gyors intézkedést, megvalósulást igénylő dolgok temetőjévé válnak még a legtisztább jóhiszeműség mellett is. Néhány gondolat szeretném megvilágítani ezt a kérdést.

A számológép, a kibernetika, közelebbről a rendszertechnika lehetővé tette a vezetési tevékenység binér számrendszer segítségével történő ún. kibernetikai modelljének létrehozását. Bizonyos szempontok szerint szervezett rendszer (vállalat, intézmény) eszerint rendelkezik egy vezetési (szabályozó) szervevel. Ez a rendszer tevékenységével és a környezettel szakadatlan információcserét folytat és ilymódon biztosítja, hogy az adott rendszer bizonyos feladatok elvégzése, célok elérése érdekében működjön. Természetesen a vezetés tevé-

kenysége is rögzített, összefüggő logikai láncolatot alkot: információ, döntés, a végrehajtás megszervezése, ellenőrzése, szükség szerinti beavatkozás.

A szervezett rendszerbe az „input” oldalán belépnek a gépek, eszközök, anyagok és a rendszer tevékenysége során átalakulnak termékekké és az „out put” oldalán kilépnek a rendszerből. (Most nem foglalkozunk a gép—gép tiszta, a gép—ember bonyolultabb és az ember—ember még bonyolultabb kapcsolatával.) A kisebb rendszerek mind egymással, mind a környezettel összefüggenek és nagyobb rendszereket alkotnak. A rendszerek közötti kapcsolatokat általában gazdasági—pénzügyi csatornákon keresztül építették ki és ma ezek meghatározó jelentőségűek. Nincs különösebb probléma, ha ez a rendszer egy olyan gyár, amely gépek, emberek segítségével bizonyos anyagokból a programoknak megfelelő termékeket állítja elő. Ekkor a környezetével a végtermék révén az áru—pénz kapcsolat nyilvánvaló.

Kísérjük meg azonban ebbe a rendszerbe behelyettesíteni a földtani kutatást, mint tevékenységet, amire elvileg ugyanazon szabályozók érvényesek, mindjárt adódik probléma. Így aztán kikerül egy igen fontos része a tevékenységnek egy egyoldalú értékelés révén az „értéket létrehozó szférából” és válik a kutatás a „szükséges rosszá” termelési értéket, eredményt effektív nem produkáló ágazattá. Ha tehát a modellben csak azok a feladatok szerepelnek, mint vezetési teendők, melyek technikailag, pénzügyileg értelmezhetők, szükségyszerűen kimaradnak az ebbe a fogalomkörbe nem besorolhatók.

Melyek? A mi viszonylatunkban a kutatási koncepció, a kutatási modell, annak megtervezése, általában a kutatástervezés a megtalált nyersanyag-készletek in situ értékelésének ösztönző hatása stb. Konkrét esetre vonatkozóan egy kutatási modell külföldi konzultánsnál történt ellenőrzése 10 ezer dolláros nagyságrendű költség. Megállapíthatjuk, hogy míg más ipari ágazatoknál (építőipar, gépipar, vegyipar) jelentős tervezési kapacitások fejlődtek ki és a tervezés költségei is igen komoly összegekre rúgnak, addig a földtani kutatás tervezése kevésszámú ember nagy felelősségvállalású tevékenysége, külön apparátus és jelentősebb anyagi juttatások nélkül, valójában milliárd Ft-os évenkénti nagyságrendű költség és még ennél is nagyobb beruházott vagyon háttérrel, annak megalapozásaként, indokaként. Igen sok példából ismeretes, hogy a kutatómunka áldatlan terepi viszonyok közötti nehézségeinek leküzdésével felfedezett, megismert nyersanyagkészletek dokumentált eredményei természetesen bázisát adják a bányászatnak, de már nem tükröződnek a gázleválasztó vagy ércdúsító, vagy aknaátadó ünnepségek szalagvágó, kitüntetésosztó aktusainál. A továbbiak során a beruházások, a terjesztett termelés teljesítése, a kitermelt nyersanyaggal való fizikokémiai műveletek során már bőséges alkalom nyílik a hivatalos anyagi és erkölcsi elismerésre és nem is érdemtelenek számára. A bajt abban látjuk, hogy a geotudományok művelőit, ha sor kerül rá más címen és úton kell honorálni. E vonatkozásban is igen jelentős lépésre készül a Központi Földtani Hivatal.

A munkát emberek végzik, ők pedig életük egy részét az adott rendszeren kívül élik egy bizonyos társadalmi, politikai, jogi, baráti, ismerősi, *társulati* közegben, mely kapcsolatok hatásai számszakilag, pénzügyileg nem értelmezhetők, de léteznek. Éppen most nem véletlenül foglalkozom ezzel a kérdéssel, hiszen ezek a problémák szorosan illeszkednek ahhoz az igényhez, mely az egyes ásványi nyersanyagfajták hazai kutatásának helyzetét szorgalmazza megtárgyalni ebben a társadalmi—szakmai közegben. A földtani kutatásokat irányító döntéseknél gyakori az a helyzet, hogy a vezetésnek gyors és nagy-

horderejű döntést kell hoznia és nincs mód egy korábbi séma automatikus alkalmazására. Ennek a döntésfajtának csak intuíciója van, szubjektív, nincs rendszere vagy algoritmus, nincs matematikai modellje. Ily módon szükségképpen nem illeszthető be a klasszikus vállalati, kibernetikai modellbe, nem megy és nem mehet végig azokon a döntéselőkészítő szakaszokon, melyeket az általános rendszertechnika szabályai megkövetelnek. Ha a vezetés csak a dologi, a kibernetikai modell szerint történik, kimarad a társadalmi, az emberi, a szociális rendszer. Pedig a vezetési munkának ezt a részét alapvetően a társadalmi viszonyok determinálják. Nagyon jól érzékelhető ez pl. azonos fejlettségű technikai felszereléssel, ugyanazon műszerrel dolgozó kutatócsoportoknál vagy fűróberendezéssel működő mélyfűróbrigádoknál. A technikai rendszer használata, működése különböző társadalmi rendszerekben teljesen azonos, az emberi kapcsolatok a tevékenység ösztönzése azonban eltérő.

A vezetés gyakorlata során a kibernetikai modell hamar elterjedt, mert ennek van módszere, alkalmazása könnyebb, konkrétan értelmezhető és ellenőrizhető, változtatható.

Jobbban is szeretjük a vele való tevékenységet és mégis meg kell mondanunk, hogy egysikú.

Napjainkban a feladatok ugrásszerű növekedésének, az élettevékenységek felgyorsulásának, a vezetési szinteknél tapasztalható nemzedékváltás és utánpótláskiválasztás időszakában, a vezetői hármis követelményeknek megfelelő személy kijelölésén túl meg kell teremteni azt a társadalmi miliót, mely a vezetői autoritást, tekintélyt biztosítja és háttérrel ad az illetőknek ahhoz, hogy másokat irányítson, mások munkáját motiválja, mások tevékenységét — felelősséggel — döntően befolyásolhassa. Lehetőséget kell adni erkölcsi és anyagi téren egyaránt arra, hogy mások munkáját érdemben értékelhesse. Ez nagyban elősegítheti a cél elérésének megfelelő munkakapcsolatok kialakítását. Mai életünk egyik legfontosabb kérdéscsoportjának az üzemi demokrácia sokoldalról megközelített problémáját klasszikusan ENGELS fogalmazta meg: „Semmilyen közös tevékenység nem lehetséges anélkül, hogy valakire külső akaratot ne kényszerítsünk, vagyis a hatalom tekintélye nélkül... Bizonyos tekintély és bizonyos alárendeltség olyan tények, amelyeket kötelesek vagyunk elviselni a társadalmi viszonyoktól függetlenül.”

A tekintély általános formája, jellege, biztosítóka mechanikusan nem megoldható. Ezért kell elgondolkodni a kiválasztás metodikáján és alaposan elemezni azt. Ha egy szakember előléptetését, kiemelését csak azon az alapon tesszük, eszközöljük, hogy adott munkakörét kiválóan látja el, óhatatlanul eljutunk addig a lépcsőig, ahol a képességek és elvárások konfliktusa akadályozza a rendszer működését és személyi, egészségi problémákhoz, sőt tragédiákhoz vezethet.

A munkára való ösztönzés a kutatási tevékenységnél szintén igen összetett kérdés. A szakember egészséges és természetes becsvágya, az anyagi és erkölcsi elismerés szinkronbahozása döntően az egyén igényének függvénye. Elsőrendű feladata az irányító vezetőnek azt észrevenni, kivel milyen stílus a megfelelő, kinek milyen legfőbb motiválása a leghatásosabb. A tevékenység emberi kapcsolatai döntőek, hiszen az egész amit teszünk, magáért az emberért van. A tanácskozások, tárgyalások légköre, korrektsége meghatározó és ez teszi elviselhetővé a szükséges ellenőrzést és — ne féljünk kimondani — számonkérést.

Mindezeket figyelembe véve — még a hagyományok bizonyos fékező ten-

denciáit is beleértve — végülis el kell jutnunk a különböző munkahelyek komplex értékeléséhez, annak technikai adottságait és személyi összetételét egyaránt vizsgálva. El kell jutni ahhoz, hogy a piramis lépcsőjén nem csak a felfelé lépés legyen erkölcsileg elfogadott, hanem az oldalt vagy lefelé irányuló is, sőt esetleg más rendszerbe — piramisra — való átlépés.

Igen sok emberrel folytatott beszélgetés alapján bátran állíthatom, hogy az egyes intézményeknél nem jelentéktelen azok száma, akik nem a nekik megfelelő munkakörben dolgoznak. Vannak akiknek az operatív jellegű munkakör felelne meg jobban, mások elméleti kérdésekkel szeretnének foglalkozni. Az elképzelések mellett természetesen döntő a társadalmi szükségessége az illető munkának és az illető reális képessége.

Ezeket figyelembe véve alaposabban kell kidomborodnia az elvégzendő feladat jellegének és a személyek képességének összehangolási törekvésének. Vajjon mindenki belső meggyőződésből, indítékból végzi-e munkáját? Mindezeknek elemzése és áttekintése olyan munkaerő mennyiségek, olyan szellemi kapacitás-növekedéshez vezetne — megfelelő tanulságok levonása és intézkedések esetén — amit ma még fel sem tudunk becsülni.

A földtani kutatásokkal kapcsolatos társadalmi igény kielégítésére irányuló törekvéseink láthatóan beleillenek a népgazdaság más iparágakkal is kapcsolatos fejlődési irányvonalába és lényeges a szerepük, ezért kérem a Társulat tagságát aktív munkájával, tevékenységével támogassa a megvalósítást célzó erőfeszítéseket.